Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister
21/6

Directie
Bestuursondersteuning & Advies
Eigenaarsadvisering

Persoonsgegevens

nota

Aanbieding rapporten zbo-evaluaties AFM en DNB 2021-2025

Datum
16 juni 2026

Notanummer
2026-0000260213

Bijlagen
1. Brief EK - Aanbieding zbo-evaluatie AFM en DNB 2021-2025
2. Brief TK - Aanbieding zbo-evaluatie AFM en DNB 2021-2025
3. Bijlage - Appreciatie conclusies en aanbevelingen
4. Evaluatierapport zbo AFM 2021-2025
5. Evaluatierapport zbo DNB 2021-2025
6. Bestuurlijke reactie AFM
7. Bestuurlijke reactie DNB

Aanleiding

- De Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (zbo) schrijft voor dat elke vijf jaar een evaluatie plaatsvindt naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van zbo's en dat de evaluatierapporten naar beide Kamers worden gezonden.
- KWINK-groep (Kwink) heeft de evaluaties van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB) uitgevoerd over de periode 2021-2025.
- Met deze nota wordt de kabinetsreactie ter goedkeuring aan u voorgelegd. In de brieven aan beide Kamers gaat u in op de conclusies en aanbevelingen. De rapporten en de bestuurlijke reactie van AFM en DNB worden meegestuurd.

Beslispunten

1. Wij adviseren u in te stemmen met de beide Kamerbrieven en de appreciatie op de conclusies en aanbevelingen (bijlagen 1, 2 en 3). De brieven worden mede namens de minister van SZW verstuurd. Ambtelijk SZW legt deze ook met positief advies voor. Indien u zich kunt vinden in de kamerbrieven en de appreciatie, dan wordt u verzocht de brieven (bijlagen 1 en 2) te ondertekenen. De brieven worden daarop aan beide Kamers gestuurd.
2. Bent u akkoord met de openbaarmaking van deze beslisnota en bijbehorende stukken, conform de Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

Kamerbrief

- U geeft aan dat het van belang is dat de toezichthouders doelmatig en doeltreffend functioneren. U constateert dat de onderzoekers aangeven dat de AFM en DNB doeltreffend en doelmatig functioneren en aantoonbaar resultaten boeken op de verschillende toezichtgebieden.
- Over de doelmatigheid van de toezichthouders concludeert KWINK dat er in het algemeen intensieve sturing op doelmatigheid en kostenbeheersing bij de AFM plaatsvindt. De sturing bij DNB is in het algemeen duidelijk. Het is voor beide toezichthouders aannemelijk dat de doelmatigheid is verbeterd, hoewel de onderzoekers dit niet goed cijfermatig kunnen vaststellen omdat de opbrengsten van toezicht minder goed te kwantificeren zijn.
- De evaluaties laten daarnaast zien dat er verbeteringen mogelijk zijn, die u uitgebreid toelicht in de bijlage. In de brief gaat u specifiek in op drie thema's:
    - Op het punt van risicogebaseerd toezicht geeft u aan de mogelijkheden voor verdere verbeteringen te onderschrijven en zich

19/6

ervoor in te zetten dat de methodologieën verder worden ontwikkeld en aangescherpt. Ook geeft u aan open te staan voor een gestructureerd gezamenlijk gesprek over risico's;
- Over de loonanalyse geeft u aan dat u de aanbeveling aan DNB om het loongebouw te versoberen, steunt en dat u de eerste stappen waardeert die DNB zet in het verlagen van de personeelskosten;
- Over concurrentie en innovatie geeft u aan dat uit de evaluaties blijkt dat een uitbreiding van het toezichtmandaat niet opportuun is. U herkent en begrijpt de zorgen van de financiële sector over hun concurrentievermogen en roept de toezichthouders op hierover het gesprek te blijven voeren.

Bijlage bij de Kamerbrief: Appreciatie conclusies en aanbevelingen
In de bijlage bij de Kamerbrief gaat u in op de verschillende conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties. In onderstaande tabel is de reactie per aanbeveling beknopt opgenomen.

Tabel 1. Reactie per aanbeveling

Doelmatigheid	***Reactie***
De AFM en DNB worden aanbevolen het risicogebaseerde toezicht, dat in de afgelopen jaren al is geprofessionaliseerd, verder te optimaliseren en ook in te zetten om de doelmatigheid inzichtelijker te maken en te verbeteren.	U onderschrijft deze aanbeveling, omdat u een grote waarde hecht aan een risicogebaseerde toezichtaanpak. In de bestuurlijke reacties is terug te lezen dat de toezichthouders hiermee aan de slag zijn en blijven. U moedigt de toezichthouders aan om hun methodologieën door te ontwikkelen en daarbij ook van elkaar te leren. De voortgang daarvan blijft u nauwgezet volgen.
DNB wordt aanbevolen de transparantie over de toezichtkosten van het zbo-deel te versterken.	U geeft aan blij te zijn dat DNB deze aanbeveling in haar bestuurlijke reactie ter harte neemt en dat u met DNB in gesprek wil gaan over welke verbeteringen hierin mogelijk en wenselijk zijn.
De AFM wordt aanbevolen de verdere implementatie van het verandertraject Toezicht met Toekomst in de komende periode als belangrijk aandachtspunt te blijven zien en ook de voortgang en het resultaat in de gesprekken tussen de AFM en het ministeries aan de orde te laten komen.	In haar brief benadrukt de AFM dat met het verandertraject een belangrijke stap wordt gezet in de modernisering in het toezicht. U geeft aan het veranderprogramma te ondersteunen en u onderschrijft het belang van transparantie over de voortgang.
DNB wordt aanbevolen het veranderprogramma DNB2030 in de komende periode als belangrijk aandachtspunt te blijven zien en ook de voortgang en het resultaat in de gesprekken tussen DNB en de ministeries aan de orde te laten komen.	U geeft aan het veranderprogramma DNB2030 positief te beoordelen, waarbij het van belang is om de voortgang en resultaten van het programma, alsook de gevolgen voor de kwaliteit van het toezicht, in gezamenlijkheid te blijven bespreken.
Loonanalyse	***Reactie***
DNB wordt aanbevolen te onderzoeken waar mogelijkheden zijn om het loongebouw te versoberen.	In haar brief geeft DNB aan dat de loonanalyse uit de evaluatie relevante inzichten heeft verschaft en dat er al stappen zijn gezet voor versobering. U steunt de aanbeveling en moedigt DNB aan om hierop nog verdere stappen te ondernemen. U geeft aan dat versoberingen mogelijk kunnen bijdragen aan de besparingsdoelstelling van DNB uit hoofde van het veranderprogramma DNB2030.
De AFM wordt aanbevolen te verkennen of het invoeren van een CAO haalbaar is.	In haar brief geeft de AFM aan de aanbeveling te zullen opvolgen. U steunt de AFM om deze overweging verder te verkennen.

De AFM en DNB worden aanbevolen om de lonen te blijven benchmarken met de relevante concurrerende arbeidsmarkten om inzicht te houden in het concurrerend vermogen van de lonen.	U onderschrijft deze aanbeveling.
Doeltreffendheid	***Reactie***
DNB wordt aanbevolen om te reflecteren op de aandachtspunten en uitdagingen op het terrein van doeltreffendheid en waar nodig hier aanvullend actie op te ondernemen. De AFM wordt aanbevolen voldoende focus te houden op het halen wettelijke termijn en het realiseren van de eigen doelstellingen op het gebied van IT.	U geeft aan het van belang te vinden dat de toezichthouders voortdurend actie blijven ondernemen om de doeltreffendheid te verbeteren. De sturing op KPI's ziet u als onderdeel van het reguliere verantwoordingsproces tussen het departement en de toezichthouders.
De AFM en DNB worden aanbevolen te zoeken naar verdere versterking van hun samenwerking.	Zowel de AFM als DNB geven in hun brieven aan verdere versterking van de samenwerking te willen onderzoeken. U geeft aan verheugd te zijn in de bestuurlijke reacties terug te zien dat de toezichthouders zich hierop willen blijven inzetten.
Specifieke onderwerpen (zbo-status en toezichtmandaat)	***Reactie***
De AFM, DNB en de ministeries worden aanbevolen te verkennen hoe het toezichtmandaat nog beter kan worden benut.	U ondersteunt deze aanbeveling en zal, samen met de minister van SZW, het initiatief nemen om de risico's in de toezichtgebieden op verschillende niveaus met de toezichthouders te agenderen en te blijven bespreken.
De AFM en DNB worden aanbevolen het gesprek over het toezichtmandaat - en de verwachtingen daarover - voort te zetten.	U ondersteunt de reacties van de toezichthouders met de wijze waarop zij binnen hun bestaande mandaat oog houden voor concurrentie- en innovatievermogen, en roept hen op om dit gesprek met de sector te blijven voeren.

Overige conclusies

Sturing op doelmatigheid

- U geeft aan het positief te vinden dat de evaluaties constateren dat er in het algemeen een intensieve sturing op doelmatigheid en kostenbeheersing plaatsvindt. Er wordt bij de AFM stevig gestuurd op doelmatigheid en kostenbeheersing en er is sprake van kostenbewustzijn. Voor DNB constateert KWINK dat er in het algemeen duidelijk wordt gestuurd op doelmatigheid en kostenbeheersing. De onderzoekers achten het aannemelijk dat in de evaluatieperiode de doelmatigheid is verbeterd voor beide toezichthouders.

Kostenontwikkeling

- De onderzoekers constateren dat de kosten van het toezicht van de AFM en DNB zijn toegenomen in de evaluatieperiode. U geeft aan deze ontwikkeling te herkennen, die mede het gevolg is van nieuwe of intensievere toezichttaken.
- Uit de vergelijking met de kostenontwikkeling bij andere Nederlandse markttoezichthouders volgt het beeld dat de procentuele stijging van de kosten in 2020-2025 bij de AFM en DNB lager is dan de gemiddelde stijging bij de andere Nederlandse markttoezichthouders. Ook is de procentuele stijging van de kosten bij DNB lager dan de gemiddelde stijging van markttoezichthouders.

Loonanalyse

- Uit de CAO-analyse blijkt dat DNB zich hoger in de markt positioneert dan de AFM. Het loongebouw van DNB is beter vergelijkbaar met dat van (met name private) sectorgenoten en biedt meer ruimte in de hogere schalen, terwijl ook de secundaire arbeidsvoorwaarden tot de sterkere in de vergelijking behoren.
- De AFM positioneert zich duidelijk soberder dan DNB en in vergelijking met sectorgenoten hanteren zij relatief minder ruimte voor doorgroei in de bovenste schalen van het loongebouw. Daarnaast biedt de AFM een minder uitgebreid pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden dan DNB.
- Dit maakt dat de onderzoekers concluderen dat het huidige loongebouw van DNB relatief ruim is ten opzichte van de AFM, maar vergelijkbaar met commerciële partijen in de financiële sector. Het ontbreken van een CAO bij de AFM vormt een belangrijk verschil met DNB.

Versterking samenwerking AFM en DNB

- U geeft aan positief te zijn over de constatering van de onderzoekers dat de samenwerking tussen de AFM en DNB in de evaluatieperiode is versterkt en dat de onder toezicht staande instellingen de verbeterde samenwerking ook ervaren. U onderschrijft daarnaast ook de constatering van de onderzoekers dat er nog potentieel zit in de verdere versterking van de samenwerking.

Specifieke onderwerpen

- Over de zbo-status van AFM en DNB wordt door KWINK geconcludeerd dat er voldoende grond is voor de voortzetting. U ondersteunt deze constatering.
- Uw eerdere toezegging uit het commissiedebat financiële markten (11 september jl.) over het verbreden van het mandaat van de AFM en DNB (naar ook innovatie) is meegenomen in dit onderzoek. Conclusie is dat er geen overtuigende argumenten naar voren zijn gekomen om het toezichtmandaat te verbreden.

Toelichting

- De rapporten zijn omvangrijk en gedetailleerd. Op ons verzoek zijn er twee zelfstandig leesbare rapporten opgeleverd, maar dit maakt ook dat er overlap is in de conclusies en aanbevelingen voor beide toezichthouders.
- Het doel van een reguliere zbo-kaderwetevaluatie is het verkrijgen van inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de taakuitvoering en het toetsen van de wenselijkheid van voortzetting van de taakuitoefening door het zbo. Ditmaal lag voor de AFM en DNB de focus relatief meer op doelmatigheid, maar er is in de evaluatie ook oog gehouden voor de doeltreffendheid.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Politiek/bestuurlijke context

- Tijdens het commissiedebat financiële markten (11 september jl.) heeft u toegezegd om de vraag over het verbreden van het mandaat van de AFM en DNB (naar ook innovatie) te betrekken bij de zbo-evaluatie.
- Motie-De Vries verzoekt tot het beperken van de stijging van de toezichtkosten van DNB en de AFM om een onafhankelijke doorlichting van de toezichtkosten. Met deze evaluaties doet u dit deel van de motie af.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.